

AMI A KÉPZŐMŰVÉSZETBŐL ERED, AZ ÉPPEN A LÉLEK

Bálint Tamás

– beszélgetés Dobolyi Tamás grafikkussal –

„Ez a csoda inspirál (...) hogy ami nem mozog, annak is lehet sugárzása. Itt ami a látóhatárt alkotja, bár kő, mégis él. A nagyváros betonpillérei viszont egy idő után mintha kidobnának magukból.”

– Melyek voltak az első lépései a művészeti pályán? Mikor tört elő a tehetsége?

– Egészen kiskoromtól ered ez, édesapám, aki szobrásznak készült és művészi szinten faragott, kereste a képzőművész barátai társaságát, és gyermekként mindig magával vitt. Így elég korán beleszöppentem ebbe a milióbe. Egyszer Köllő Margit grafikus és textilművész mosolyogva kérdezte, hogy szeretek-e rajzolni, majd hozott nekem egy kis dobozkában néhány tollhegyet. Az ajándék, de főleg az igazán kedves és meleg mosoly miatt otthon alig vártam, hogy tollszárba tegyem és kipróbálhassam őket, így szerettem meg egy csapásra a képzőművészetben belül is ezt a vonalat. Amikor pedig 1990-ben Sepsiszentgyörgyön megnyílt a művészeti iskola, édesapám számára sem volt kérdés, hogy ott kezdjem az ötödik osztályt, ahol majd Hervai Katalin, Köllő Margit is tanított. Később Temesvárra felvételiztem, grafika szakra, mivel a mélynyomós grafikai technikák és úgy általában a bonyolultabb dolgok mindig közel álltak hozzám. Az egyetemi diplomamunkám is egy óriási, 2x2 méteres rézkarc volt, a Babel tornyát próbáltam megfogalmazni.

– Az egyetem után reklámgrafikusként is dolgozott. Hogyan sikerült összeegyeztetni a megrendelésre, keretek közt való alkotást a művészi szabadsággal?

– A reklámgrafikának is vannak szépségei, jó kereseti lehetőség, és csodálatos dolgokat lehet alkotni. Ráadásul hatni lehet ezáltal, hiszen sok szem elé eljutnak a munkák, de mégis egy külön világ: ami a képzőművészetből ered, az éppen a lélek, míg a másik oldal iparibb, még ha szintén szép is. Egy idő után úgy éreztem, hogy váltanom kell, új irányba indulni. Összetudtam egyeztetni az alkotást és a munkát akkor is, noha egész nap dolgoztam Erdély-szerte nagy nevű vállalkozások számára, de egy idő után nagyon el lehet ebben fáradni, mert vallom, hogy egy művész az igazi hangját, énjét mégis az alkotásban, a saját maga csendjében tudja megtalálni.

– Felesége, Szekeres Bernadette is képzőművész. Megbeszél-e a családban egymás alkotásait, hatnak-e egymásra?

– Nagyon sokat beszélgetünk a feleséggel mindenféléről, rengeteg témakört érintve, a világ dolgairól vagy akár a művészet szerepéről a világban, a saját szerepünkről benne. Amikor felmerül egy-egy téma vagy kép, de még csak szavak szintjén, kibontjuk azt a tartalmat, és mindkettőnknek eszébe jut valami más, amit másféleképpen fogalmazunk meg, majd öntünk formába. A képzőművész pedig akkor teljes, ha a másik alkotását is elfogadja, így esetünkben sincs irigység. Próbálunk ebben is egyek lenni (a csánógóknál egy érdekes kifejezés, hogy még a férjnek is azt mondják, „feleség”, mindkét félre alkalmazzák ezt, hiszen a férfi is a másíknak a „fele”-sége).

A mérce, amivel mérünk

– Miközben a fiatalok külföld felé tekintgetnek, a felesége és ön (a felesége felesége, hogy alkalmazzam a fenti ter-

minológiát) a nagyvárost egy székelyföldi falura cserélték. Mi vezetett ehhez a döntéshez? Hogyan él meg a vidéki mindennapokat?

– Gyermekkorom óta a természethez szerettem volna minél közelebb kerülni, abból meríteni. Sokszor gondolkoztam ezen, még azt a gondolatmenetet is végigragtám, hogy egyáltalán miért kellene egy állatot, falevelet megfigyelni, nem lehetne-e újabb dolgot kitalálni. Egy ideig

lehet hajszolni az újat is, de időről időre eszünkbe kell jusszon a természet: ez az a mérce, amivel mérünk, az eltávolodással megszűnnénk létezni. Szükségét érzem az újratöltődésnek, újrafogalmazásnak, „újralátásnak”. Itt, Csíkdelnén engem ez a csoda inspirál, az ablakunkból a Nagysomlyó is látszik, közel vagyunk, egy szent hely ölen tartózkodunk, mely a maga során formál minket. Olyanképpen a hegyeknek is lehet lelkük, hogy ami nem mozog, annak is lehet sugárzása. Itt ami a látóhatárt alkotja, bár kő, mégis él. A nagyváros betonpillérei viszont egy idő után mintha kidobnának magukból.

Nincs ugyanakkor véletlen, Delne sem volt az. Bár a faluhoz semmilyen rokonság, személyes kapcsolat nem fűzött (nagyzüleim Felcsíkon laktak), a vonatból mindig mutatta nagymamám a delnei templomot, hogy az milyen szép, és ez gyerekként bevesődött az emlékeimbe. Idegenként csöppentünk ide, de a helyi-

ekkel egyből egymásra hangolódtunk: a feleséggel karácsonyi műsort szerveztünk, kiállítás rendeztünk, megmozgattunk valamit a lelkekben. A városi ember is hiányolná szerintem a szakralitást, mégis egyebet tesz az első helyre – nekünk a vidék jelenti a feltöltődést. Ugyanakkor folyamatosan ingázom: a sepsiszentgyörgyi művészeti iskolában tanítok (és a gyermekeim is a városba járnak iskolába), mellyel épp a fényt viszem Somlyóról oda magammal. Összességében az lenne a lényege az életnek, hogy magasan rezegjünk, az alacsonyan rezgő ember a lassú pusztulást választja.

harc ideje is mind érdekelnek. Látván ezt a mai világot – ami valószínű, hogy valamikor meg kell tisztuljon, vagy el kell pusztuljon, hogy újjászülethessen, mert oly mértékben a rohanó világ rabjai vagyunk, és annak szemfényvesztéseit próbálják sokan követni, hogy már-már azt emelték szakrális szintre – úgy érzem, az emberek rengeteget kellene változzanak, változtassanak.

A képzőművészetben is az lenne a célom, és bízom benne, hogy lesz elég erőm kifejezni, hogy miként lehetne útmutatást adni, és nem rombolni a hagyományokat. Hogy vegyük már észre, mi zajlik körülöttünk. Próbálok leírni a világot, de a mindennapi megélt események is befolyásolják a gondolatok változását. Bevillannak képek, így kezdődik az alkotási folyamat, majd jön a belső vágy, hogy milyen technikával mutatna az jól, de néha álom útján is érkezik üzenet. Ez utóbbin csodálkozom, mert hiába tartják azt, hogy álmainkban az ébrenlét alatt egyébként is minket foglalkoztató témák jönnek újra elő, nálam sokszor olyasmi jelenik meg, amire addig nem is gondoltam, csak utólag kezdek rajta, éppen egy álom hatására, gondolkodni. Például a *Látomás* című képen, mely a kereszténység eltörléséről szól, egy fejjel lefele érkező embert láttam, a kép alján az alakokat egy szőnyeg takarja le, mely fent újra megismétlődik – emberek, egy köztes szabad tér, megint emberek, megint köztes tér, és kétfelől lándzsaszerű formák mint mecsetek vagy másféle gondolatok terjedése, amely betör ezekben a terekbe: Európában is megjelent az a romboló akarat, amely képes megfordítani mindent. Ez a kép hidegtű-technikával készült, plexilemezbe karcolással. De hasonlóan született a *Ma itt* című linómetszet is az ijjal és húsörlővel, mely mindent ledarál, ami a miénk. Dantéval is foglalkoztam, mesteri diplomamunkaként, rengeteg változatot készítettem, és ha tehetném, újraalkotnám, de nincs időm. A *Mennünk kell?*, a *Bimbó* stb. is mind az élet-halál kérdését boncolgatja.

– Milyen tervek foglalkoztatják a közeljövőt illetően?

– A mag kibontakozása foglalkoztat, ezen dolgozom. Azzal, hogy az ember az arcát elveszítette, üres lett, önmagát üresítette ki, és lemondott a Teremtőjéről is ezáltal. Hogy ez mikor és milyen formában kerülhet a közönség elé, még a jövő kérdése.

DOBOLYI TAMÁS 1980-ban született Sepsiszentgyörgyön, a művészeti középiskolát is ott végezte, majd Temesváron grafika szakon tanult tovább, ahol előszeretettel készített linómetszeteket és rézkarcokat. Az egyetem elvégzése után reklámgrafikusként dolgozott. A Kárpát-medencében számos helyen találkozhatott a közönség a műveivel, melyek Lengyelországba, Belgiumba és Franciaországba is eljutottak már. Néhány éve a szintén képzőművész feleségével hazaköltözött Székelyföldre, jelenleg is Csíkdelnén él és alkot, emellett a sepsiszentgyörgyi Plugor Sándor Művészeti Líceumban tanít.